

ROČENKA 2002

torzo

V roce 2002 web přetlačil papír a ročenka ve své tradiční podobě již nevyšla. Byly nalezeny jen dvě díla, tvořící její základ – divadelní hra Srstka a Vousova úvaha O zkušenostech. Ta dokonce ve třech, v detailech mírně se lišících variantách. Nevíme, kterou autor považoval za finální, publikujeme je proto pro jistotu všechny.

Chcete mě?

Osoby a obsazení

Zdeněk Srstka	Katka Cigošová
Lojzík	Ondra Vodrážka
František Tubička	Ondra Vodrážka
Marášek	Radek Mach
Režizér	Martina Slámová
Marta Kubišová	Anna Cigošová
Méd'a	plyšový medvěd v majetku Evy Cigošové
Nahrávka	Vlastík Šebesta

píseň

Srstka:

Obvykle vám tady s Martou představujeme ty naše vopuštěný pejsánky a kočičky, ale dnes tu máme spoustu čehosi divnýho z lesa, co nám přinesli hodní lidičkové, když třeba šli na houby a nebo jen tak, popřípadě na rande, nebo si nasekat dříví, nasbírat trochu šalvěje, nebo třeba jitrocele, nebo jen tak na klíšťata,

Lojzík:

... nebo na perníčky, kdyby nebyly na chaloupce votrhaný

Režisér:

Stop, Jirko, vystříhni to. Lojzo, běž stříkat volieéry!
Jedem, Marta po 35. KLAP

Marta:

Některá byla zcela dezorientovaná, musela v lese strávit velmi dlouhou dobu, ptali se třeba ve středu, kde je Chmelař, nebo jestli jdu na patnáctu. Zřejmě zoufale něco hledali, často se ozýval výkřik „máš ji?“ a zcela logická odpověď, nemám.

Srstka:

Co by taky ubožátka mohla v tom mokrým křoví najít, že jo? Snad jen tu tetku smrtku.

Marta:

Naštěstí se vždycky najde nějaký hodný člověk, třeba jako tady pan Tubička. Jak to bylo Františku s Méd'ou? My už si s Františkem tykáme, často se potkáváme na schůzích různých nadací, třeba teď na Vizi 97 Olgy Havlový, vid' Františku... Tak už povídej.

Tubička :

Du takle lesem a hledám Jackovo psa. Normálně ho najdu jedna dvě. Ale tudlevá mi to nějak nešlo. Něco jakoby neštymovalo. Pes nikde a Jackovo taky ne. Zato ale cosi chrastí támhle v těch kopřivách, jak v tom rostó i vostružiny a šípek. No, tam by Jackovo pes nikdá ani nečuchnul, a kdyby jo, tak to bych s ním musel hnedka k doktoru. A eště k tomu slyším rány výškoměru, a to všichni víte, jaký só to petardy, dyž se takové výškoměr pustí na plný pecky. Ale eště víc mě přitahovala ta vůně. Teda ten rachot výškoměru mě odpuzoval, musel jsem si zacpat ušiska, ale ta vůně, ta mě přitahovala do toho křáci jak magnet. Co to může byt? A naráz vám vidím cosi jako podložku mapařa a ta vůně, no jasně, takovýto jako cibula, ale není to cibula, dává sa to na topinky. A tak jak vystrčil ten voňavé čumák já ho za něho čapnul a i s tó podložkó a výškáčem do pytla a k Martě.

Marta:

A tak se Méd'a ocitnul v našem útulku.

Srstka:

A tak teď hledáme pro Méd'ánka hodného človíčka, kterému nebude vadit, že si krokuje, nemějte strach, počítá jen dvojkroky, není to tak náročné. Je velice skromný, stačí mu dva tři stroužky česnečku, půl hlavičky

zelička a 30km nezmapovaného lesa. Když mu chcete udělat opravdovou radost, třeba o vánocích, nedávejte mu na svačinu letecký snímek a nechte ho mapovat na bílý papír. On už si to Měďánek změří sám.

Marta:

Lojziku, přines nám ukázat Maráška! Na první pohled je takový větší, ale milý a přítulný. Podívejte se na ten čumáček. A jak rád jezdí kole. Bohužel jezdí i do lesa a do křoví, ale to už Marášek dělat nebude, že ne Marášku? (drbe ho za ušima). Přátelé, ale co je na Maráškově nejzvláštnější! V našem útulku jsme zjistili, že ve volných chvílích nejraději třídí odpad. No, řekni Lojziku, jak to bylo v kafilerce.

Lojzík:

No, hned nám tu roztřídil achilovky a ty jen trochu použitelný okamžitě recykloval, přesíval nehty a rozděloval je na rukové a nohové, zuby dával mezi zuby a lebeční kosti mezi lebeční kosti.

Srstka:

Tak se na něho podívejte! Není roztomilouček? U koho z vás najde ty své popelníčky? Nejlepší bude domeček někde blízko ekodvora nebo odkaliště, popřípadě spalovny.

Marta:

A teď tu máme cosi velice mimořádného. Je to sice trošičku starší kousek...

Srstka:

Ale Martičko, to přece vůbec nevadí.

Marta:

Já vím Zdeňku, ale neměli bychom před diváky nic zatajovat. No byly roky, kdy měl nemocné achilovky a těšil se, jak si je namočí v sofátanu.

Srstka:

Ale to je už dávno pryč. Hrne se do druhé stovky v rankingu. Hodí se do rodiny, kde se skutečně nebojí běhu, protože s ním budou muset běhat několikrát denně. Je to sice oběť, ale ta se vám mnohonásobně vrátí, až se váš miláček najde na 198 místě v rankingu, to s ním bude k nevydržení a to jistě za to stojí.

NAHRÁVKA

Tak už jsem na ...

Marta:

A už ho slyším, darebáčka...

NAHRÁVKA pokračuje...

Tak jsem už na 250 místě v rankingu, no to jen proto, že mám zlomenou nohu. No, to jsem 250 s tou zlomenou nohou. A budu pořád lepší a lepší a to se budete všichni divit, jenom já ne...

Marta

Lojziku, tak přines milovníka běhu ukázat našim divákům!

Lojzík:

Přináší papír a srbský slovník, čte:

Já begam, čertdésat kilometra. To najlepší na svete.

píseň

K čemu je mně po těch letech zkušenost ? (No, jenom slušně ...)

U příležitosti zase nějakého výročí trvání mého členství v oddíle (klubu), mě napadlo jestli vůbec a jaké jsou výhody veteránů. Že by paměť nabobtnalá zkušenostmi ? Přátelé, pokud si veteráni ještě něco pamatují, lze myslím s úspěchem pochybovat, že zapamatované jim bude ku prospěchu. Paměť, dosluhuje podobně jako jiné tělesné funkce zkonstruované potměšilou matkou přírodou, a navíc funguje jinak než bychom očekávali – není tam systém, pamatujete si pořadí skladeb na prvních LP Beatles nebo číslo své staré občanské legitimace, ale z praktických věcí si nevpomenete na ... vlastně na nic. Důkladná znalost rehabilitačních či jiných předkremačních cvičení, jimiž se veteráni pravidelně uvádějí do stavu, ve kterém jediné jsou schopni absolvovat závody, se mladším ročníkům asi taky nebude zdát potřebná. A protože nic tak nepotěší jako cizí blbost a cizí neštěstí, rozhodl jsem se vystoupit v roli strýce Podgera a podělit se s případnými čtenáři o své víceméně trapné příhody z poslední doby na téma - jak málo a špatně mi posloužily zkušenosti. (Tuhle jsem doma nahlížel přes rameno a přečetl si, jak napsal jakýsi student, že na cosi **vždycky doplatil a většinou špatně.**)

Stalo se mi na Veteraniádě štafet v Lipnici v roce 2001. Na mě se (občas, omylem, nebo možná proto, že si podobně jako já v mé oblíbené knize přečetli, jak v rámci popisu krajiny se praví, že hřbitov i vzdělávací ústav sídlily na téže ulici, což vyučující občas připomněli, s poznámkou o vyšší vnímavosti starších ročníků přes ulici) obrazejí někteří pro informace před závodem – jaké jsou zvláštnosti terénu a pořadatelů, na co třeba dát pozor, co nezapomenout. Rozbíhal jsem to, nádherný závod a běžel jsem ho dobře, cíloval jsem se soupeřem na 2. a 3. místě, za cílem jsme se dobře bavili nejprve pohledem na ty, co dobíhali až za námi (znáte to), a pak jsme si nechali vytisknout účet a bavili jsme se dál: podívej se jak blbě mně vytiskli mezičasy. Prvních 17 řádků byly nesmysly, pak to trochu nabralo řád a objevilo se 17 kontrol ze štafet a poslední 4 už bez mezičasů. Že se to ti pořadatelé nenaučí ! Závod pokračoval, v lese byl Sponka, a když jsem Peťu na 3. úsek vyprovázel do koridoru, všiml jsem si, že si vynuloval čip. Hned jsem věděl, že já jsem před hromadným startem **nevynuloval** (o kontrole po vynulování ani nemluvě), že prvních 17 řádků nesmyslů je můj předposlední závod a že ty poslední kontroly bez mezičasů – to už je z těch 6 kontrol nad 30, ze kterých SI vezme jen kódy a že jsme snadno mohli být **disk**, kdyby ty dva závody měly dohromady jen o 3 kontroly navíc. Jen málo chybělo a mohl jsem se obtížně zbavovat dojmu, že poněkud ztrácím popularitu. (tato věta spolu s výše uvedeným strýcem Podgerem je citací z jiné mé oblíbené knihy – viz doslov.)

Štafety jsem vždycky chodil rád. V roce 2000 jsem vyprovokoval kamarády veterány ke startu na „ligových“ štafetách na Milovech. Rozbíhal jsem, a poté co jsem vzrušen hromadným startem přešel cestou k první kontrole oplocenku (dvakrát přes plot), dobíhal jsem na jasnou první, ale nebyl to můj kód. Byla nakreslená na jasném tvaru, kontrola tam byla, už z dálky jsem ji viděl, ale popis byl na jiný tvar a ovšem jiný kód. To by mohlo být tady, koukám do mapy a ani to dlouho netrvalo. Našel jsem dle popisu správnou kontrolu asi 150 m vedle. Druhá kontrola hladce. Třetí kontrola – zase jak na první, zákres na jasném tvaru, kontrola tam byla, ale jiný kód, odhadl jsem správné místo pár set metrů vedle a našel. Uzlovky byly samozřejmě dobře, ale kontroly ve větvení byly jinak - měl jsem **popisy od jiné tratě než byl zákres**. Tak do 10. kontroly to byla zábava, neztrácel jsem tak moc, pak už se naštěstí závod chýlil do cíle a poslední úvaha v lese byla: jestli ani sběrka nebude správně, tak mě teda fakt nase ...

Ještě o štafetách a plotech: Bílovice, oblastní přebor štafet 2002. Hromadný start všech kategorií, přeběhli jsme louku, a pak se mělo jít pár set metrů po fáborech na mapový start. Já jsem běžel v zadní části balíku a hleděl jsem do mapy. Po několika zatáčkách bylo jasné, že fáborky někam nepozorovaně zahruly (a na ten správný start dorazilo jen pár zoufalců), dav zaváhal, ale protože jsme běželi po pěkné široké cestě, všichni pokračovali. Po chvíli dav znovu zaváhal, protože bylo jasné, že pěkná široká cesta v mapě není. Ale směr jsme měli poměrně dobrý a po dalších pár stech metrech jsem se chytnul. Po chvíli nás doběhli i ti, kteří šli přes mapový start a bylo jasné, že musím vymyslet zvláště lstivý postup, abych se udržel balíku. Vymyslel jsem, byvše dosti zkušený, a už už měl balík namále, když v tom se přede mnou objevil plot, oběhnout se nedal, kdo sakra má v „bílém“ lese čekat plot, dovnitř to šlo, byly tam vrátka, ale na druhé straně bylo to **arboretum důkladně oplocené**. Dvakrát jsem vylezl nahoru, pokymácel se nahoře na plotě do sytosti, abych zase potupně slezl zpět. Až na potřetí jsem s vypětím všech sil přešel. Orientační běžci nelezte pokud možno přes ploty – vyčerpáte se a na náladě vám to nepřidá ! Dál už moc příhod nebylo, až když jsem se vracel k cílové louce, měl jsem překřížovat několik pásů hustníků a pasek a podél jednoho hustníku zahrnout, vzít to po cestě a za hustníkem vlihnout do světle zeleného a dohledat. Aj tak sa stalo. Po závodě jsem zjistil, že v mapě podél hustníku nebyla žádná cesta, jen kolem hustníku byla nakreslená oplocenka a to vypadalo v běhu jako cesta. A vůbec, ta v mapě (2 či 3 roky staré) nenakreslená cesta byla ta, po které jsme běželi od startu a marně ji v mapě hledali. Jeden můj soupeř, opotřebovaný životem podobně jako já, startoval v tom závodě na třetím úseku. Třetí úseky startovaly ten den většinou hromadným startem a nejmenovaný soupeř ten hromadný start spolu s ostatními pobaveně sledoval, aby si po 2 minutách vzpomněl, že i on měl odstartovat. Vlídny pořadatel ho tedy nechal odstartovat později a odehrála se tato vzácná scénka: veterán vyběhl, sám hromadným startem, po pár desítkách metrů se vrátil a běžel ke svým věcem. No, vy jste si ještě nikdy nezapomněli buzolu ? Nenašel ji, mršku, vypůjčil si rychle od kamarádů a vyběhl, podruhé, sám hromadným startem, po pár desítkách metrů se vrátil, tentokrát pro mapu, kterou si odložil při hledání buzoly. Ano,

potřetí vyběhl, a uhadli jste, **sám hromadným startem**. Musím popravdě říct, že z mých kamarádů by to takhle dokázali sehrát všichni.

Na závodech jednotlivců se také odehrávají veselé příhody z natáčení. Zazdalo se mi letos, že krásné terény Bruntálska se místní už naučili zvládat. Absolvoval jsem tam v posledních letech několik velmi pěkných závodů a vyrazil jsem letos zopakovat si příjemné poznatky do Horního Benešova na B. Už cestou z předstartu na mapový start jsem měl dojem nepřesností v mapě, ale držel jsem se. Pak postup ze 3. na 4., asi kilometr, podél hranice porostu, porost napřed zelený, pak žlutý a v závěru oplocenka 100 krát 200 m, tu nepřehlédnu, podle ní srovnat a dohledat. Snadné. V mapě rovná hranice se ve skutečnosti několikrát prohnula na obě strany, ale v úvodu postupu mě nepřesnosti nemohou zastavit. Něco jsem správně překřížoval a kousek měl jít po mírně stočeném průseku (nejvíce tenká varianta průseku). Směr souhlasil, ale nebyl to průsek, byla to silnička s metrovými příkopy na obou stranách. V polovině postupu mě nepřesnosti taky nezastaví. Blíží se oplocenka, už ji vidím a nezadržitelně se blížím. Jak to napsat – oplocenka má jiný směr, není to jedna oplocenka, ale dvě oplocenky (obě tak 100 krát 200 m), nevede okolo ní průsek, rýhy tam jsou, ale jiným směrem. Protože občas mapuji, trval jsem na vysvětlení situace. Navíc jsem nevěděl kudy dál. Ha ! Kdybych zahrnul o 90 stupňů a popoběhl slabých 300 m, dostanu se na silničku a tam se srovnám. Jednoduché. Jak to napsat – paseka, na které jsou olbřímí oplocenky, je na mapě až k silničce, ale ve skutečnosti nevede až k silničce, dobrých 100 od silnice je poctivý starý bruntálský les, v něm má být rýha – není, tady má být taky cosi - není. Úplně přesně si doteď vybavuji ty pocity. Bezradně jsem stál na silničce, občas v dálce někdo běžel, nechtělo se mně popoběhnout někam daleko na křižovatku a srovnat se. Byl jsem ten den nějaký unavený veterán a tento typ dohledávky mně elánu taky nepřidal. Našel jsem to, ale doteď nevím jak. V další části mé tratě se její charakter přizpůsobil silničce. Byl jsem za to všem vděčný, a poctivě jsem se z každého postupu vracel na asfalt. Kontrola č. 8 byla také zčásti po silničce, pak po cestičce, několikrát zahrnout a k pevnůstce (zbytky pohraničního opevnění). Nevadilo mně, že cestička přichází k pevnůstce zleva, zatímco já jsem dle mapy očekával opačný bok. Našel jsem terčík a zahrnul dle buzoly na jih, kde mě očekávalo č. 9 – jáma mokrá. Světle zeleným 50 m a pak tmavě zelený 10 m široký pásek hustníku, za ním paseka šišatého tvaru cca 30-50 m průměr, znovu pásek hustníku a znovu šišatá paseka. Tolik mapa. Skutečnost ten den tradičně jiná, paseka žádná, běžím hustníkem na jih a ejhle, je to pocestný ? Byl to pocestný – jáma mokrá, měla moje číslo kódu, pobaveně jsem se rozhlédl (pokud se dá v hustníku rozhlédnout) po neexistujících pasekách a vracel se na silničku. Do cíle už bez příhod, po závodě víc diskusí než jindy. Mladej Kýta se mě ptal, jak jsem našel posed na předposlední kontrole. Našel hladce, vodící silničku tam vystřídaly louky svažující se k cíli. A jak jsi našel tady ten pás hustníku, cca 20m široký, tím jsi přece musel proběhnout ? Aha, pás hustníku, no víš, vlastně nenašel ... Tesláci, **jezděte mně na to Bruntálsko**, jinak nic nezažijete !

I jinak progresivní veteráni, a teď nemám na mysli progresivní paralýzu, s pokročilým věkem většinou neprahnu po novinkách. Ale pokrok nezastavíš, a tak pronikla elektronika i do OB. Jaká rozkoš. Už nezapomínáme vzít na start kartičku, ale čip. Je to škoda, kartička mohla například upadnout do rybníka. (Můj syn při jednom ze svých OB pokusů si tak dlouho před startem motal s kartičkou, vzorně mnou vodovzdorně upravenou, až mu kartička neukázněně odletěla do blízkého rybníka. Kartičky při takových příležitostech poměrně rychle mění svůj původně vodovzdorný charakter a i otec pohodář se stejně rychle dokáže změnit v zuřivce. A máte slyšet mého kamaráda, jak pobaveně vypráví o adamovských pořadatelích, kterým vítr odnesl kartičky doběhnuvších závodníků do rybníka Olšovce a Tonda na vypůjčené lodičce lovil kartičky z vody.) Znovu si vychutnávám závod, když na příslušném webu se dostanu k mezičasům. Já, tak zkušený závodník, jsem se až tímto způsobem dozvěděl, jak vlastně ty závody chodím. Že ztrácím v kopcích, to vím, ale že tolik ? A dolů že běhám jak vítr (vítr s pupkem), taky vím, ale že se tím dá tolik získat ? Ještě předtím bylo třeba zvládnout např. naražení si v cíli. Dnes už to dost umím, ale učil jsem se takto: Na veteraniádě 2000 ve Zlíně (Rusava) jsem dobíhal na sběrku a tušil jsem, že ten den bych mohl pohlížet na hodně vysoké zasklené místo. Můj kamarád Sponka, který startoval dřív, na mě čekal u sběrky, řval na mě (opravdu) něco o rozhodujících vteřinách a sprintoval (běžel jako já rychlou chůzí) se mnou celou cestu do cíle, aby v cíli zíral (napsal bych s otevřenou hubou, ale je to přece jenom kamarád), jak probíhám maximální rychlostí cílem, nevšímám si cílových jednotek a až hodně za cílem se nechám doběhnout překvapenými pořadatelí a vrátit potupně k cíli orazit. Ano, pořadatelé laskavě vedli popleteného staříka zpět a dohlédli, aby třesoucí se rukou zasunul dle pravidel tu věc řádně do otvoru. Byl jsem o 1 vteřinu za 2. místem. Kdybych v lese neradil starší paní mého věku, mohl jsem být druhý, i kdyby mě pořadatel vrátil až z bufetu. A co teprve toho divení nad mezičasy. Soupeř z 2. místa šel podobně jako já, na první jsem vedl já, na druhé jsme byli na vteřinu stejně. Já jsem vždy dobře běhal dolů z kopce (v mých školních dobách se psalo s kopce, tak nevím) a soupeř to vyrovnal do kopce, po rovině jsme chodili stejně. Několik kontrol před cílem byl mezi námi rozdíl 1 vteřiny střídavě na obě strany. **Blahoslavená elektronika**. V průběhu závodu nebo po něm vím, který postup jsem šel dobře, ale nemám odhad jak dobře nebo jak špatně. Neodhadnu se vzhledem ke konkurenci. Ve výše uvedeném závodě jsem myslel, že rozhodl jeden konkrétní postup, kdy jsem se rozhodl jít delší obíhačku na jistotu. Nebyla to pravda, byla to ztráta, ale ne tak velká, hlavní soupeři tady ztratili ještě víc. Ztrácel jsem jinde, což bych bez mezičasů nezjistil. Navíc jsem si dlouho nadával, že jsem šel ten uvedený postup na jistotu, a nakonec se ukázalo, že to bylo správně. Chce to citlivě regulovat, riskantnější postup si dovolit ve chvíli, kdy se cítím při silách (subjektivní, skutečnosti neodpovídající stav) a naopak, když se síly vytrácí (jistě jen na přechodnou dobu) raději postup na jistotu. V závodech, kdy jsem byl úspěšný, mě často překvapil dobrý výsledek. Umím jakž takž odhadnout hodně špatný výkon, ale už se mi stalo, že jsem

dobíhal nespokojený a ve výsledcích jsem byl vysoko. Výkon v průběhu závodu navíc často kolísá, jsou pasáže odpočinkové a naopak chvíle kdy útočím. Ale vyznat se v tom bez mezičasů ?

Na jednom z jako obvykle zaplavených Botas cupů na Maštálích, jsem se připravoval na druhou etapu. Času bylo dost, než pořadatelé postavili most přes jindy téměř neexistující potok. Přiznám se, bavil jsem se pohledem na traktory vyvážející auta jiných závodníků z kempové louky a na závodníky hledající v okolních křovinách zatoulané stany. Až zemědělci všechny auta vytáhli, vymýšlel jsem jak udržet ba vylepšit své postavení na bedně z první etapy. Starost mi dělalo lýtko. Taktika byla chodit optimálně co do postupů, raději pomaleji, ale přesně, šetřit lýtko na finiš ve třetí etapě. Všimněte si, jak triviálně sprádá taktické plány zkušený veterán, žádné zónové obrany a softwarově podporované analýzy. První třetina tratě šla dobře (byl jsem 2., 1 min. za vítězem 1. etapy – zjištěno z mezičasů – netušil jsem to ani v nejmenším, měl jsem intenzivní pocit přeměny v šneka). Pak jsme vyběhli do pasáže mimo skály, složitě hnusné porosty ohraničené 2 metry širokými odvodňovacími příkopy, ten rok jsem tam já měl vodu od pasu výše. Nechal jsem tam na jedné dohledávce úděsně mnoho (6 minut) a následující 2 postupy jsem se vzpamatovával. Ani další postup jsem nezvolil optimálně přímo, ale na jistotu (v tarokách by se řeklo při zdi) do pravého úhlu na silničku, po ní obíhačka a znovu do pravého úhlu ke kontrole (2. nejrychlejší postup), no styděl jsem se za to. Přes další postup mě opět čekalo rozhodování kudy. Budu to obíhat zleva a kdyby se mi zdálo, že to můžu stříhnout, stříhnu to. Geniální, rovnou do učebnic. Nestříhnul jsem nic, oběhl jsem to ještě úděsněji než při tom vzpamatovávaní a co jsem si o sobě v tu chvíli myslel a jak jsem si nadával... (vůbec nejrychlejší postup) Etapu jsem dobíhal znechuceně, a netušil jsem v žádném případě, že jsem ten den byl opět na bedně. Lýtko se definitivně ozvalo ve třetí etapě a ušetřilo mě tak dalších taktických hrátek. Stojí to myslím za to, **prostudovat si mezičasy** a zjišťovat, kde se lámal chleba. Jednak si znovu závod užijete a jednak se dá zjistit, co vás při závodě brzdí. Já jsem takto přišel na to, že chodím pomalu začátky závodů. Překvapilo mě to, protože do té doby jsem byl přesvědčen o pravém opaku. Je to detail, ale když se vám podaří to zlepšit, to je radost !

Co bych na sebe ještě prozradil ? Matka příroda mně dala schopnost chodit OB technicky dobře. Udržím (i ve svém věku) ještě velmi slušně azimut, odhaduji obstojně vzdálenost, dokážu mapu úspěšně přečíst (samozřejmě je třeba podpořit umdlévající zrak nejen multifokální optikou na brýlích, ale i obří čočkou zvětšovacího skla na buzole). Co mi je to ale platné, když mě stejně jako v mládí vyvádí z míry, když udělám chybu. A chyby samozřejmě dělám. Třeba menší než soupeři a ne tak často, ale když udělám, musím bojovat nejprve se sebou samým, o sebedůvěru, o jistotu, o suverenitu. Někdy něco nastraží pořadatel, někdy si stačím sám. V roce 2001 v Jetřichovicích na 1. etapě Bohemie. Prostor znám – rok před tím jsem zde na veteraniádě na KT zprasil pěkně rozběhnutý závod. I tentokrát jdu první půlku tratě hvězdně, cítím, že dnes jsem opravdu dobrý veterán. Nepřehlédnu jednu kontrolu a nejdu z 8. na 10. ? Jasně, že to udělám. Pravda, pořadatel ten rok natiskl tratě obzvláště slabě, ale přátelé, zkuste někomu vysvětlit, že přehlédnete kontrolu. **To udělá jen vůl.** (ted' jsem neměl na mysli někoho konkrétního, jestli někdo také přehlédl, muselo to být z jiných důvodů) Ten rok se pořadatelé povedlo ještě něco. Tisk tratí (nebo co to bylo) vytvořil na konci každé spojovací čárky mezi kroužky kontrol něco jako kaňku, tmavší kousek čáry. Totéž v každém kroužku kontroly a taky v číslech kontrol. Byl tam prostě navíc tmavý flíček. Ve skalách, a těch je v Jetřichovicích hodně, to způsobí, že máte v mapě jakoby navíc skalky. Mně to museli kamarádi ukázat po 3. etapě, někteří závodníci na to nepřišli dodnes. Zkušenosti, nic než zkušenosti.

A dá se poučit i ze závodů, které jdete dobře, i z těch, které s prominutím vyhraje. Tuhle jsem šel dobře půl závodu. Pak mě mapa (jedinkrát za závod) ukázala něco jiného než jsem čekal (vynikající měďovo Bludiště), váhal jsem a zbytečně jsem ztrácel čas rozhlížením, místo toho abych plynule přešel na jistou obíhačku a mazal naplno dál. Ale vedení jsem ztratil ne tady, až na následujících 2 kontrolách, které byly mimo ten technicky obtížný brídlíkový pás, až tam, kde bylo třeba zabrat fyzicky. Takže mapové zaváhání mně ubralo na jistotě i na fyzických schopnostech, hlavně na ochotě vydat všechny síly. Až zase pár dobrých postupů v brídlíci mně umožnilo obnovit síly a bojovat až do cíle. Všimněte si, jak se tvoří váš dojem ze závodu, ze svého vlastního výkonu. U mě je to tak, že do hlavy (nebo kam) se ukládá posledních pár postupů a ty se v průběhu závodu přemazávají pozdějšími zážitky. Takže když cíluji, mám většinou náladu dle toho, jak jsem šel pár posledních postupů. Letos se mně mimořádně vydařily závody českých B na Maštálích. Nevím proč. Ale postup na předposlední kontrolu jsem klíčkoval ze strany na stranu, postával jsem a ani sběrka mně nevyskočila sama. Jsem v cíli, nasupený jako člověk, který se právě dozvěděl, že daňový úřad kontroluje jeho přiznání za posledních 5 let, beru účet a jdu k výsledkům. Zírám, na svůj čas a na čas soupeřů, a znovu. Někdo tady musí být blbej, ne ? Kde je na účtu vlastně ten cílový čas ? **Málem jsem to vyhrál, ale myslíte, že jsem to tužil ?** Při svých zkušenostech ? Po 30 letech závodění ? Nebo - mapa Volárna (prosím žádné laciné asociace s názvem mapy), moravský závod B, dobíhám velkého soupeře o interval a běžím kus s ním a za ním, protože dochází síly. Pak jdu před něho, a jdeme složitější částí, příčně volným terénem na silnou cestu. Pak má být zleva hustník a za ním světlna a na ni odbočit a dohledávat terčík. Běžím vpředu a soustředuji se na světlinu a odbočení. Něco probleskne mezi stromy, to musí být světlna, já v duchu jášám a odbočuji. Soupeř za mnou marně pokřikuje (něco s Volárnou to bylo). Na okraji toho hustníku před světlinou bylo něco jako řidší okraj hustníku, znáte to, metr nebo dva široký pás, kde hustník ještě nenabral tu sílu, vypadá to malounko jako světlna, mně to stačilo, nic víc jsem nepotřeboval a rval jsem to do hustníku. Až po asi minutě prodírání hustníkem mě napadlo, že není něco v pořádku. To víte, začátečníka by to nenapadlo.

Závěrem, místo poučení a obvyklé výzvy, a mohl to být i název článku, když jsem psal o té Volárně, se mi vybavilo, jak dcerunka, ještě když se ve škole učili číst a vybrali si k tomu velmi nevhodně jakousi severskou autorku, si pro sebe

v čítance četla „Zhasni si sám, zvolal Olle !“, zatímco spolužák, patrně proto, že konečně našel v čítance něco ze života, četl nadšeně nahlas „**Zhasni si sám, vole !**“

Doslov

U seriózní literatury je zvykem uvádět odkazy na prameny, ze kterých se čerpalo. Abych dostal té povinnosti a taky proto, že někteří z vás by mohli po přečtení mého příspěvku nabyt mylného dojmu o schopnostech nás starších závodníků, dovolím si, byť poněkud obsáhle, uvést část VI. kapitoly z knihy, napsané v roce **1889**, v jejímž podtitulku se nemluvílo o psu. Pro ty, kteří pomalu chápou, půjde o popis mapového treninku v Londýně – Hampton Court, někdy v 2. polovině 19. století.

Harris se mě ptal, jestli jsem někdy byl v hampton-courtském bludišti. On tam prý jednou zašel, aby jím někoho provedl. Napřed si to bludiště prostudoval podle plánu a zjistil, že je velice jednoduché; až nevtipné mu připadalo – škoda těch dvou pencí za vstupné. Ten plánec, řekl mi Harris, je zřejmě míněn jako kanadský žertík, jelikož a ni za mák neodpovídá skutečnosti a jeho účelem je, aby návštěvník zabloudil. Ten člověk, co ho tam Harris vedl, byl jeden bratránek z venkova.

„Jenom to tu omrkáme, abys mohl vypravovat, žes tu byl,“ řekl mu Harris, „je to totiž nesmírně prostoduché. Musíš prostě na každém příštím rohu zahrnout doprava. Budeme si tam asi tak deset minut špacírovat a potom půjdeme někam na oběd.“

Krátce potom, co tam vešli, potkali pár lidí, kteří říkali, že tam jsou už tři čtvrtě hodiny a že už toho mají tak akorát dost. Harris jim nabídl, že jestli je jim líbo, mohou jít s ním; právě prý přichází zvenku, vezme to jednou kolem a hned půjde pryč. Ti lidé řekli, že je to od něho moc hezké, přidali se k němu a drželi se mu v patách.

Cestou přibírali různé další lidi, kteří to už chtěli mít za sebou, až posléze shromáždili vůbec všechny návštěvníky bludiště. Lidé, kteří se už nadobro vzdali veškeré naděje, že se ještě někdy dostanou buď dovnitř nebo ven, že ještě někdy uvidí domov a přátele, sebrali při pohledu na Harrise a jeho družinu znova odvalu, připojili se k jeho procesí a blahorečili mu. Harris mi řekl, že podle jeho odhadu za ním muselo jít zhruba dvacet lidí; a jedna žena s děckem, která tam byla už celé dopoledne, si prosadila, že se do něho pevně zavěsí, takový měla strach, že by ho mohla ztratit z dohledu.

Harris zahýbal na každém rohu doprava, ale byl to zřejmě pořádný kus cesty a Harrisův bratránek poznamenal, že je to patrně náramně rozlehlé bludiště.

„Ch, jedno z největších v Evropě,“ pravil Harris.

„To jistě,“ odvětil bratránek, „vždyť jsme už ušli dobré tři kilometry.“

I Harrisovi se to už zdálo nějaké divné, ale pochodoval dál, dokud nepřešli kolem půlky země, která se válela na zemi a které si Harrisův bratránek, jak se dušoval, povšiml už před sedmi minutami. „Vyloučeno!“ tvrdil Harris, ale ta žena s děckem řekla „Jaképak vyloučeno!“, ježto prý ona sama tu zemi odebrala svému dítěti a zrovna tady ji, těsně předtím, než potkala Harrise, hodila na zem. A ještě dodala, že by byla nevyšlovně šťastná, kdyby ho byla nepotkala, a vyslovila mínění, že je podvodník. To Harrise rozzlobilo, vytáhl plánec a vysvětloval svou teorii.

„Ten plánec se nám může hodit, copak o to,“ poznamenal kdosi v průvodu, „jen jestli na něm dokážete ukázat místo, kde právě jsme.“

To Harris nedokázal a navrhoval, že by tedy snad bylo nejlepší jít zpátky ke vchodu a začít znova. Pro tu část návrhu, podle níž se mělo začít znova, nejevil nikdo zvláštní nadšení; ale že by bylo radno jít zpátky ke vchodu, to bylo schváleno naprosto jednomyslně, a tak se všichni otočili a opět se vlekli za Harrisem, tentokrát opačným směrem. Uplynulo dalších deset minut a procesí se ocitlo v prostředku bludiště.

V první chvíli chtěl Harris předstírat, že to je právě to, čeho toužil docílit, avšak zástup se tvářil nebezpečně, a tak se Harris rozhodl pojmout to jako nedopatření.

Ted' měli ostatně pevný bod, z kterého se dalo vyjít. Ted' už věděli, kde jsou, znovu vzali v potaz plánec a všechno jim připadalo jednodušší než dřív, i vydali se potřetí na pochod.

Za tři minuty byli zase zpátky v tom prostředku.

A pak se už nemohli dostat prostě nikam. Ať se dali kteroukoli cestou, vždycky je dovedla zpátky do středu bludiště. Z toho se časem vyvinulo takové pravidlo, že někteří lidé v tom středu zůstali a čekali na ty ostatní, až se projdou kolem dokola a zase se vrátí k nim. Po nějakém čase vylovil Harris opět plánec, ale dav se, jak ho jen zahlédl, velice rozběsnil a radil Harrisovi, aby si z něho udělal natáčky na vlasy. Harris prý se nemohl zbavit dojmu, že poněkud ztrácí popularitu.

Nakonec se všichni zcvokli a snažili se přihulákat zřízence. Ten člověk skutečně přišel, vylezl z vnější strany na žebřík odtamtud na ně řval pokyny. Ale tou dobou už jim vířil v hlavách takový zmatek, že nebyli schopni cokoli pochopit, a tak jim ten člověk řekl, ať zůstanou stát na místě a on že si pro ně přijde. Semkli se tedy dohromady a čekali; a zřízenec slezl ze žebříku a vešel dovnitř.

Osud tomu chtěl, že to byl zřízenec mladičkový a v tom oboru ještě nevyzrálý, a tak se k těm lidem nemohl dostat a nakonec zabloudil sám. Tu a tam ho zahlédli, jak uhání kolem druhé strany živého plotu, a on je také párkrát spatřil a pokaždé se jal pádit ještě rychleji, aby se k nim dostal, a oni vždycky čekali asi tak pět minut a ten hoch se pak vždycky znova objevil na stejném místě a ptal se, kde to zase jsou.

*Museli tedy počkat, dokud se nevrátil od oběda jeden ze **starších** zřízenců, a teprve pak se dostali ven.*

O zkušenostech, aneb OB občas v literatuře, divadle a filmu

U příležitosti zase nějakého výročí trvání mého členství v oddíle (klubu), mě napadlo jestli vůbec a jaké jsou výhody veteránů. Že by paměť nabobtnalá zkušenostmi? Přátelé, pokud si veteráni ještě něco pamatují, lze myslím s úspěchem pochybovat, že zapamatované jim bude ku prospěchu. Paměť, dosluhuje podobně jako jiné tělesné funkce zkonstruované potměšilou matkou přírodou, a navíc funguje jinak než bychom očekávali – není tam systém, pamatujete si pořadí skladeb na prvních LP Beatles nebo číslo své staré občanské legitimace, ale z praktických věcí si nevpomenete téměř na nic. Důkladná znalost rehabilitačních či jiných předkremačních cvičení, jimiž se veteráni pravidelně uvádějí do stavu, ve kterém jsou schopni obstojně absolvovat závody, se mladším ročníkům asi taky nebude zdát potřebná. A protože nic tak nepotěší jako cizí blbost a cizí neštěstí, rozhodl jsem se vystoupit v roli strýce Podgera a podělit se s případnými čtenáři o své víceméně trapné příhody z posledních let na téma - jak málo a špatně mi posloužily zkušenosti. (Tuhle jsem doma nahlížel přes rameno a přečetl si, jak napsal jakýsi student, že na cosi **vždycky doplatil a většinou špatně.**)

Na mě se občas, omylem, nebo možná i proto, že si v mé oblíbené knize přečetli, jak v rámci popisu krajiny se praví, že hřbitov i vzdělávací ústav sídlily naproti na téže ulici, což vyučující občas připomněli s poznámkou o vyšší vnímavosti starších ročníků přes ulici, někteří z vás obrazejí pro informace před závodem – jaké jsou zvláštnosti terénu a pořadatelů, na co třeba dát pozor, co nezapomenout. To jste si vybrali toho pravého! Na Veteraniádě štafet v Lipnici jsem rozbíhal, nádherný závod a běžel jsem ho dobře, cíloval jsem se soupeřem na 2. a 3. místě, za cílem jsme se dobře bavili nejprve pohledem na ty, co dobíhali až za námi (znáte to), a pak jsme si nechali vytisknout účet a bavili jsme se dál: podívej se jak blbě mně vytiskli mezičasy. Prvních 17 řádků byly nesmysly, pak to trochu nabralo řád a objevilo se 17 kontrol ze štafet a poslední 4 už bez mezičasů. Že se to ti pořadatelé nenaučí! Závod pokračoval, v lese byl Sponka, a když jsem Peťu na 3. úsek vyprovázal do koridoru, všiml jsem si, že si vynuloval čip. Hned jsem věděl, že já jsem před hromadným startem nevynuloval, o kontrole po vynulování ani nemluvě, že prvních 17 řádků nesmyslů je můj předposlední závod a že ty poslední kontroly bez mezičasů – to už je z těch 6 kontrol nad 30, ze kterých SI vezme jen kódy a že jsme snadno mohli být disk, kdyby ty dva závody měly dohromady jen o 3 kontroly navíc. Jen málo chybělo a mohl jsem se obtížně zbavovat dojmu, že poněkud ztrácím popularitu.

Štafety jsem vždycky chodil rád. Rád bych napsal, že i vždycky dobře, ale to bych se musel omluvit všem zúčastněným za svůj výkon na Veteraniádě družstev v Jetřichovicích a štafet a družstev na Suchém – výjimka potvrzuje... Bílovice, oblastní přebor štafet, hromadný start všech kategorií, přeběhli jsme louku, a pak se mělo jít pár set metrů po fáborech na mapový start. Já jsem běžel v zadní části balíku a hleděl jsem do mapy. Po několika zatáčkách bylo jasné, že fáborky někam nepozorovaně zahruly (a na ten správný start dorazilo jen pár zoufalců), dav zaváhal, ale protože jsme běželi po pěkně široké cestě, všichni pokračovali. Po chvíli dav znovu zaváhal, protože bylo jasné, že pěkná široká cesta v mapě není. Ale směr jsme měli poměrně dobrý a po dalších pár stovkách metrů jsem se chytnul. Po chvíli nás doběhli i ti, kteří šli přes mapový start a bylo jasné, že musím vymyslet zvláště lstivý postup, abych se udržel balíku. Vymyslel jsem, byvše dosti zkušený, a už už měl balík namále, když v tom se přede mnou objevil plot, oběhnout se nedal, kdo sakra má v „bílém“ lese čekat plot, dovnitř to šlo, byly tam vrátka, ale na druhé straně bylo to **arboretum důkladně oplocené**. Dvakrát jsem vylezl nahoru, pokymácel se nahoře na plotě do sytosti, abych zase potupně slezl zpět. Až na potřetí jsem s vypětím všech sil přešel. Orientační běžci nelezte pokud možno přes ploty – vyčerpáte se a na náladě vám to nepřidá! Dál už moc příhod nebylo, až když jsem se vracel k cílové louce, měl jsem překřížovat několik pásů hustníků a pasek a podél jednoho hustníku zahrnout, vzít to po cestě a za hustníkem vlítnout do světle zeleného a dohledat. Aj tak sa stalo. Po závodě jsem zjistil, že v mapě podél hustníku nebyla žádná cesta, jen kolem hustníku byla nakreslená oplocenka a to vypadalo v běhu jako cesta. A vůbec, ta v mapě nenakreslená cesta byla ta, po které jsme běželi od startu a marně ji v mapě hledali. Ostatně mohlo být hůř, jen si vzpomeňte na ty populární Pány prstenů a Hobbity a spol., tam na mapách všech těch Mordorů, Eriadorů a Mirkwoodů jistě taky nebudou všechny cestičky. Jeden můj soupeř, opotřebovaný životem podobně jako já, startoval v tom závodě na třetím úseku. Třetí úseky startovaly ten den většinou hromadným startem a nejmenovaný soupeř ten hromadný start spolu s ostatními pobaveně sledoval, aby si po 2 minutách vzpomněl, že i on měl odstartovat. Vlídny pořadatel ho tedy nechal odstartovat později a odehrála se tato vzácná scénka: veterán vyběhl, sám hromadným startem, po pár desítkách metrů se vrátil a běžel ke svým věcem. No, vy jste si ještě nikdy nezapomněli buzolu? Nenašel ji, mršku, vypůjčil si rychle od kamarádů a vyběhl, podruhé, sám hromadným startem, po pár desítkách metrů se vrátil, tentokrát pro mapu, kterou si odložil při hledání buzoly. Ano, potřetí vyběhl, a uhodli jste, **sám hromadným startem**. Všechna čest stranou - z mých kamarádů by to takhle dokázali sehrát všichni.

Na závodech jednotlivců se také odehrávají veselé příhody z natáčení. Zazdalo se mi nedávno, že krásné terény Bruntálska se místní už naučili zvládat. Absolvoval jsem tam v posledních letech několik velmi pěkných závodů a vyrazil jsem letos zopakovat si příjemné poznatky do Horního Benešova na závod B. Už cestou z předstartu na mapový start jsem měl dojem nepřesností v mapě, ale držel jsem se. Pak postup ze 3. na 4., asi kilometr, podél hranice porostu, porost napřed zelený, pak žlutý a v závěru oplocenka 100 krát 200 m, tu nepřehlédnu, podle ní srovnat a dohledat.

Snadné. V mapě rovná hranice se ve skutečnosti několikrát povážlivě prohnula na obě strany, ale v úvodu postupu mě nepřesnosti nemohou zastavit. Něco jsem správně překřížoval a kousek měl jít po mírně stočeném průseku (nejvíce tenká varianta průseku). Směr souhlasil, ale nebyl to průsek, byla to silnička s metrovými příkopy na obou stranách. V polovině postupu mě nepřesnosti taky nezastaví. A je tu oplocenka, už ji vidím a nezadržitelně se blížím (poněkud eufemistický popis klopotného pohybu veterána terénem). Jak to napsat – oplocenka má jiný směr, není to jedna oplocenka, ale dvě oplocenky (obě tak 100 krát 200 m), nevede okolo ní průsek, rýhy tam jsou, ale jiným směrem. Protože občas mapuji, trval jsem na vysvětlení situace. Navíc jsem nevěděl kudy dál. Ha! Kdybych zahrnul o 90 stupňů a popoběhl slabých 300 m, dostanu se na silničku a tam se srovnám. Jednoduché. Jak to napsat – paseka, na které jsou olbřímí oplocenky, je na mapě až k silničce, ale ve skutečnosti nevede až k silničce, dobrých 100 od silnice je poctivý starý bruntálský les, v něm má být rýha – není, tady má být taky cosi - není. Úplně přesně si doteď vybavuji ty pocity. Bezradně jsem stál na silničce, občas v dálce někdo běžel, nechtělo se mně popoběhnout někam daleko na křižovatku a srovnat se. Byl jsem ten den nějaký unavený veterán a tento typ dohledávky mně elánu taky nepřidal. Našel jsem to, ale doteď nevím jak. V další části mé tratě se její charakter přizpůsobil silničce. Byl jsem za to všem vděčný, a poctivě jsem se z každého postupu vracel na asfalt. Kontrola č. 8 byla také zčásti po silničce, pak po cestičce, několikrát zahrnout a k pevnůstce (zbytky pohraničního opevnění). Nevadilo mně, že cestička přichází k pevnůstce zleva, zatímco já jsem dle mapy oprávněně očekával opačný bok. Našel jsem terčík a zahrnul dle buzoly na jih, kde mě očekávalo č. 9 – jáma mokrá. Světle zeleným se mělo jít 50 m a pak úzký pásek hustníku, za ním paseka šišatého tvaru cca 30-50 m průměr, znovu pásek hustníku a znovu šišatá paseka. Tolik mapa. Skutečnost ten den tradičně jiná, paseka žádná, běžím hustníkem na jih a ejhle, je to pocestný? Byl to pocestný – jáma mokrá, měla moje číslo kódu, pobaveně jsem se rozhlédl (pokud se dá v hustníku rozhlédnout) po neexistujících pasekách a vracel se na silničku. Do cíle už bez příhod, po závodě víc diskusí než jindy. Mladej Kýta se mě ptal, jak jsem našel posed na předposlední kontrole. Našel hladce, vodící silničku tam vystřídalou louky svažující se k cíli. A jak jsi našel tady ten pás hustníku, cca 20m široký, tím jsi přece musel proběhnout? Aha, pás hustníku, no víš, vlastně nenašel ... **Tezláci, jezděte mně na to Bruntálsko, jinak nic nezažijete!** Já téměř nikdy nekritizuji práci mapářů, to aby mi nemohli omlátit o hlavu moje výtvary, a případným nespokojencům mohu nabídnout toto řešení: v sérii Úžasná Zeměplocha je v předmluvě k jedné z knih napsáno cosi, co se mi moc líbí – *V této knize není mapa. Nenechte se tím prosím omezovat, nakreslete si svou vlastní.*

Mistr Jirásek svým jasnozřivým zrakem patrně viděl nás, šediváky, jak se po zimním spánku na prvních jarních závodech opět radostně sečítáme. Jinak by přece nemohl napsat: „*Přišlo jaro, a páter Vrba byl opět cílý jako mník.*“ I jinak progresivní veteráni, a teď nemám na mysli progresivní paralýzu, s pokročilým věkem většinou neprahnou po novinkách. I ti dva co 50 let čekají na Godota říkají: *Nebudeme dělat nic, to je nejjistější.* Ale pokrok nezastavíš, a tak pronikla elektronika i do OB. Jaká rozkoš. Už nezapomínáme vzít na start kartičku, ale čip. Je to škoda, kartička mohla například upadnout do rybníka. Můj syn při jednom ze svých OB pokusů si tak dlouho před startem motal s kartičkou, vzorně mnou vodovzdorně upravenou, až mu kartička neukázněně odletěla do blízkého rybníka. Kartičky při takových příležitostech poměrně rychle mění svůj původně vodovzdorný charakter a i otec pohodář se stejně rychle dokáže změnit v zuřivce. A máte slyšet mého kamaráda, jak pobaveně vypráví o adamovských pořadatelích, kterým vítr odnesl kartičky doběhnuvších závodníků do rybníka Olšovce a Tonda na vypůjčené lodičce lovil kartičky z vody.

Ještě mě napadá (sláva, ještě mě vůbec něco napadá) rozdíl mezi kartou a čipem. Kdysi v 21-kách jsem si kartu přivazoval k ruce, a protože můj kamarád ji nepřivazoval, vyzkoušel jsem to taky. Ztratil jsem tu kartu hned mezi 1. a 2. terčíkem – vrátil jsem se kousek, někdo mě zrovna dobíhal, a když jsem na toho vyjevence zavrčel, že se vracím pro kartu, pravil že jedna se válí nahoře tam a tam. Ten závod národního žebříku jsem úspěšně doběhl a nic (od té doby jsem zase přivazoval). Jo to na Bouzově, když jsem ztratil čip, to bylo jiný kafe! Dobíhám na 5. kontrolu a ta beznadě! Zoufale ukazují matce přírodě čipuprázdné ruce (pro jistotu obě). Tak jsem dotornádoval! To víte Poslední kufr, to už je na zemi snad úplně všechno listí, na stromech zůstalo jen pár extrémistů. To dá rozum do hrsti, že čip v tom podzemním svinčiku nenajdete. A řekl jsem si: v listí to nepůjde, ale tady v tom jehličnatém hustníku by to jít mohlo. Za 15 minut (to vím přesně z mezičasů) jsem ho měl! Několik mladých OB-běžců sice ztratilo další iluze o svém sportu, když mě viděli se při závodě plazit po zemi a osahávat stromky, ale stálo to zato!

Na počátku SportIdentování bylo třeba zvládnout např. naražení si v cíli. Dnes už to dost umím, ale učil jsem se takto: Na veteraniádě ve Zlíně (Rusava) jsem dobíhal na sběrku a tušil jsem, že ten den bych mohl pohlížet na hodně vysoké zasklené místo. Můj kamarád Sponka, který startoval dřív, na mě čekal u sběrky, řval na mě (opravdu) něco o rozhodujících vteřinách a sprintoval (rozuměj - běžel jako já rychlou chůzí) se mnou celou cestu do cíle, aby v cíli zíral (napsal bych s otevřenou hubou, ale je to přece jenom kamarád), jak probíhám maximální rychlostí cílem, nevšímám si cílových jednotek a až hodně za cílem se nechám doběhnout překvapenými pořadateli a vrátit potupně k cíli orazit. Ano, pořadatelé laskavě vedli popleteného staříka zpět a dohlédli, aby třesoucí se rukou zasunul dle pravidel tu věc řádně do otvoru. Byl jsem o 1 vteřinu za 2. místem. Kdybych v lese neradil starší paní mého věku, mohl jsem být druhý, i kdyby mě pořadatel vrátil až z bufetu. A co teprve toho divení nad mezičasy. Soupeř z 2. místa šel podobně jako já, na první jsem vedl já, na druhé jsme byli na vteřinu stejně. Já jsem vždy dobře běhal dolů z kopce (v mých školních dobách se psalo s kopce, tak nevím) a soupeř to vyrovnal do kopce, po rovině jsme chodili stejně. Několik kontrol před cílem byl mezi námi rozdíl 1 vteřiny střídavě na obě strany. **Blahoslavená elektronika.** V průběhu závodu nebo po něm vím, který postup jsem šel dobře, ale nemám odhad jak dobře nebo jak špatně. Neodhadnu se vzhledem ke konkurenci. Ve výše uvedeném závodě jsem myslel, že rozhodl jeden konkrétní postup, kdy jsem se rozhodl jít delší obíhačku na jistotu. Nebyla to pravda, byla to ztráta, ale ne tak velká, hlavní soupeři tady ztratili ještě víc. Ztrácel jsem jinde, což bych bez

mezičasu nezjistil. Navíc jsem si dlouho nadával, že jsem šel ten uvedený postup na jistotu, a nakonec se ukázalo, že to bylo správně. Chce to citlivě regulovat, riskantnější postup si dovolit ve chvíli, kdy se cítím při silách (subjektivní, skutečnosti neodpovídající stav) a naopak, když se síly vytrácí (jistě jen na přechodnou dobu) raději postup na jistotu. V závodech, kdy jsem byl úspěšný, mě často překvapil dobrý výsledek. Umím jakž takž odhadnout hodně špatný výkon, ale už se mi stalo, že jsem dobíhal nespokojený a ve výsledcích jsem byl vysoko. Výkon v průběhu závodu navíc často kolísá, jsou pasáže odpočinkové a naopak chvíle kdy útočím. Ale vyznat se v tom bez mezičasu?

K večeru po závodech, když už pořadatel stihne dát mezičasy na homepage, staříci se chápou svých mobilních telefonů a SMS létají na všechny strany. Hahaha, cos dělal na sběrce : -) Co bych dělal, já vím, že Katov jsem kdysi mapoval, já vím, že cca 4m široká a tudíž nepřehlédnutelná cesta s lyžařskými standardkami v Útěchově mě měla přivést zadarmo na sběrku, já vím, že sběrka byla u autobusů na silnici do Adamova a stačilo se **orientovat dle autobusů**, takže jsem na tu bednu mohl dosáhnout, ale ... V tom je přece ta krása složitosti života (paralelní chyba).

Na jednom z jako obvykle zaplavených Botas cupů na Maštálích, jsem se připravoval na druhou etapu. Času bylo dost, než pořadatelé postavili most přes jindy téměř neexistující potok. Přiznám se, bavil jsem se pohledem na traktory vyvážející auta jiných závodníků z kempové louky a na závodníky hledající v okolních křovinách zatoulané stany. Až zemědělcům všechny auta vytáhli, vymýšlel jsem jak udržet ba vylepšit své postavení na bedně z první etapy. Starost mi dělalo lýtko. Taktika byla chodit optimálně co do postupů, raději pomaleji, ale přesně, šetřit lýtko na finiš ve třetí etapě. Všimněte si, jak triviálně sprádá taktické plány zkušený veterán, žádné zónové obrany a softwarově podporované analýzy. První třetina tratě šla dobře (byl jsem 2., 1 min. za vítězem 1. etapy – zjištěno z mezičasu – netušil jsem to ani v nejmenším, měl jsem intenzivní pocit přeměny v šneka). Pak jsme vyběhli do pasáže mimo skály, složité hnusné porosty ohraničené 2 metry širokými odvodňovacími příkopy, ten rok jsem tam já měl vodu od pasu výše. Nechal jsem tam na jedné dohledávce úděsně mnoho (6 minut) a následující 2 postupy jsem se vzpamatoval. Ani další postup jsem nezvolil optimálně přímo, ale na jistotu (v tarokách by se řeklo při zdi) do pravého úhlu na silničku, po ní obíhačka a znovu do pravého úhlu ke kontrole (2. nejrychlejší postup), no styděl jsem se za to. Přes další postup mě opět čekalo rozhodování kudy. Budu to obíhat zleva a kdyby se mi zdálo, že to můžu stříhnout, stříhnu to. Geniální, rovnou do učebnic. Nestříhnul jsem nic, oběhl jsem to ještě úděsněji než při tom vzpamatování a co jsem si o sobě v tu chvíli myslel a jak jsem si nadával... (vůbec nejrychlejší postup) Etapu jsem dobíhal znechuceně, a netušil jsem v žádném případě, že jsem ten den byl opět na bedně. Lýtko se definitivně ozvalo ve třetí etapě a ušetřilo mě tak dalších taktických hrátek. Stojí to myslím za to, prostudovat si mezičasy a zjišťovat, kde se lámal chleba. Jednak si znovu závod užijete a jednak se dá zjistit, co vás při závodě brzdí. Poučit se totiž dá vždycky, z čehokoli, v Čekání na Godota se jeden neuměl orientovat bez klobouku na hlavě – třeba by to stálo za pokus.

Co bych na sebe ještě prozradil? Matka příroda mně dala schopnost chodit OB technicky dobře. Udržím (i ve svém věku) ještě velmi slušně azimut, odhaduji obstojně vzdálenost, dokážu mapu úspěšně přečíst. Dnes už ale umí mapu číst kdekdo. Hned na druhé straně 1. dílu Harryho Pottera se dočtete, že si strýc Dursley všiml na ulici kočky, která četla mapu. (Naštěstí se ukázalo, že to nebyla mapa, a nakonec ani kočka, ale prof. McGonagallová – třídní Gryffindoru, která jako první poznala Harryho talent na quidditch - famfrpál.)

Co mi jsou platné dovednosti v OB-technice, když mě stejně jako v mládí vyvádí z míry vlastní chyba. Samozřejmě že dělám chyby. Třeba menší než soupeři a ne tak často, ale když udělám, musím bojovat nejprve se sebou samým, o sebedůvěru, o jistotu, o suverenitu. Někdy něco nastraží pořadatel, někdy si stačím sám. V Jetřichovicích na 1. etapě Bohemie, prostor znám – rok před tím jsem zde na veteraniádě na KT zprasil pěkně rozběhnutý závod. I tentokrát jdu první půlku tratě hvězdně, cítím, že dnes jsem opravdu dobrý veterán. Nepřehlédnu jednu kontrolu a nejdu z 8. na 10.? Jasně, že to udělám. Pravda, pořadatel ten rok natiskl tratě obzvláště slabě, ale přátelé, zkuste někomu vysvětlit, že přehlédnete kontrolu. **To udělá jen vůl.** (ted' jsem neměl na mysli někoho konkrétního, jestli někdo také přehlédl, muselo to být z jiných důvodů) Ten rok se pořadatelovi povedlo ještě něco. Tisk tratí (nebo co to bylo) vytvořil na konci každé spojovací čárky mezi kroužky kontrol něco jako kaňku, tmavší kousek čáry. Totéž v každém kroužku kontroly a taky v číslech kontrol. Byl tam prostě navíc tmavý flíček. Ve skalách, a těch je v Jetřichovicích hodně, to způsobí, že máte v mapě jakoby navíc skalky. Mně to museli kamarádi ukázat po 3. etapě, někteří závodníci na to nepřišli dodnes. Zkušenosti, nic než zkušenosti.

Nebo - mapa Volárna (prosím žádné laciné asociace s názvem mapy), moravský závod B, dobíhám velkého soupeře o interval a běžím kus s ním a za ním, protože dochází síly. Pak jdu před něho, a jdeme složitější částí, příčně volným terénem na silnou cestu. Pak má být zleva hustník a za ním světlna a na ni odbočit a dohledávat terčík. Běžím vpředu a soustředím se na světlnu a odbočení. Něco probleskne mezi stromy, to musí být světlna, já v duchu jásam a odbočuji. Soupeř za mnou marně pokřikuje (něco s Volárnou to bylo). Na okraji toho hustníku před světlinou bylo něco jako řídký okraj hustníku, znáte to, metr nebo dva široký pás, kde hustník ještě nenabral tu sílu, vypadá to malounko jako světlna, mně to stačilo, nic víc jsem nepotřeboval a rval jsem to do hustníku. Až po asi minutě prodírání hustníkem mě napadlo, že není něco v pořádku. To víte, začátečníka by to nenapadlo.

Dá se poučit i ze závodů, které jdete dobře, i z těch, které s prominutím vyhraje. Tuhle jsem šel dobře půl závodu. Pak mně mapa (jedinkrát za závod) ukázala něco jiného než jsem čekal (vynikající měďovo Bludiště), váhal jsem a zbytečně jsem ztrácel čas rozhlížením, místo toho abych plynule přešel na jistou obíhačku a mazal naplno dál. Ale vedení jsem ztratil ne tady, až na následujících 2 kontrolách, které byly mimo ten technicky obtížný břidlicový pás, až tam, kde bylo třeba zabrat fyzicky. Takže mapové zaváhání mně ubralo na jistotě i na fyzických schopnostech, hlavně na ochotě vydat všechny síly. Až zase pár dobrých postupů v břidlici mně umožnilo obnovit síly a bojovat až do cíle. Všimněte si, jak se

tvoří váš dojem ze závodu, ze svého vlastního výkonu. U mě je to tak, že do hlavy (nebo kam) se ukládá posledních pár postupů a ty se v průběhu závodu přemazávají pozdějšími zážitky. Takže když cíluji, mám většinou náladu dle toho, jak jsem šel pár posledních postupů. Letos (loni, předloni – dle toho kdy vyjde Ročenka) se mně mimořádně vydařily závody českých B na Maštalích. Nevím proč. Ale postup na předposlední kontrolu jsem klíčkoval ze strany na stranu, postával jsem a ani sběrka mně nevyskočila sama. Jsem v cíli, nasupený jako člověk, který se právě dozvěděl, že daňový úřad kontroluje jeho příznání za posledních 5 let, beru účet a jdu k výsledkům. Zírám, na svůj čas a na čas soupeřů, a znovu. **Málem jsem to vyhrál, ale myslíte, že jsem to tušil?** Při svých zkušenostech? Po 30 letech závodění?

Závěrem, místo poučení, a mohl to být i název článku, když jsem psal o té Volárně, se mi vybavilo, jak dcerunka, ještě když se ve škole učili číst a vybrali si k tomu velmi nevhodně jakousi severskou autorku, si pro sebe v čítance četla „Zhasni si sám, zvolal Olle!“, zatímco spolužák, patrně proto, že konečně našel v čítance něco ze života, četl nadšeně nahlas „**Zhasni si sám, vole!**“

Doslov

U seriózní literatury je zvykem uvádět odkazy na prameny, ze kterých se čerpalo. Abych dostal té povinnosti a taky proto, že někteří z vás by mohli po přečtení mého příspěvku nabyt mylného dojmu o schopnostech nás starších závodníků, dovolím si, byť poněkud obsáhle, uvést část VI. kapitoly z knihy, napsané v roce **1889**, v jejímž podtitulku se nemluvílo o psu. Pro ty, kteří pomalu chápou, půjde o popis mapového tréninku v Londýně – Hampton Court, někdy v 2. polovině 19. století.

Harris se mě ptal, jestli jsem někdy byl v hampton-courtském bludišti. On tam prý jednou zašel, aby jím někoho provedl. Napřed si to bludiště prostudoval podle plánu a zjistil, že je velice jednoduché; až nevtipné mu připadalo – škoda těch dvou pencí za vstupné. Ten plánek, řekl mi Harris, je zřejmě míněn jako kanadský žertík, jelikož a ni za mák neodpovídá skutečnosti a jeho účelem je, aby návštěvník zabloudil. Ten člověk, co ho tam Harris vedl, byl jeden bratránek z venkova.

„Jenom to tu omrkáme, abys mohl vypravovat, žes tu byl,“ řekl mu Harris, „je to totiž nesmírně prostoduché. Musíš prostě na každém příštím rohu zahrnout doprava. Budeme si tam asi tak deset minut špacírovat a potom půjdeme někam na oběd.“

Krátce potom, co tam vešli, potkali pár lidí, kteří říkali, že tam jsou už tři čtvrtě hodiny a že už toho mají tak akorát dost. Harris jim nabídl, že jestli je jim líbo, mohou jít s ním; právě prý přichází zvenku, vezme to jednou kolem a hned půjde pryč. Ti lidé řekli, že je to od něho moc hezké, přidali se k němu a drželi se mu v patách.

Cestou přibírali různé další lidi, kteří to už chtěli mít za sebou, až posléze shromáždili vůbec všechny návštěvníky bludiště. Lidé, kteří se už nadobro vzdali veškeré naděje, že se ještě někdy dostanou buď dovnitř nebo ven, že ještě někdy uvidí domov a přátele, sebrali při pohledu na Harrise a jeho družinu znova odvalu, připojili se k jeho procesí a blahorečili mu. Harris mi řekl, že podle jeho odhadu za ním muselo jít zhruba dvacet lidí; a jedna žena s děckem, která tam byla už celé dopoledne, si prosadila, že se do něho pevně zavěsí, takový měla strach, že by ho mohla ztratit z dohledu.

Harris zahýbal na každém rohu doprava, ale byl to zřejmě pořádný kus cesty a Harrisův bratránek poznamenal, že je to patrně náramně rozlehlé bludiště.

„Ch, jedno z největších v Evropě,“ pravil Harris.

„To jistě,“ odvětil bratránek, „vždyť jsme už ušli dobré tři kilometry.“

I Harrisovi se to už zdálo nějaké divné, ale pochodoval dál, dokud nepřšli kolem půlky země, která se válela na zemi a které si Harrisův bratránek, jak se dušoval, povšiml už před sedmi minutami. „Vyloučeno!“ tvrdil Harris, ale ta žena s děckem řekla „Jaképak vyloučeno!“, ježto prý ona sama tu zemi odebrala svému dítěti a zrovna tady ji, těsně předtím, než potkala Harrise, hodila na zem. A ještě dodala, že by byla nevyzlovně šťastná, kdyby ho byla nepotkala, a vyslovila mínění, že je podvodník. To Harrise rozzlobilo, vytáhl plánek a vysvětloval svou teorii.

„Ten plánek se nám může hodit, copak o to,“ poznamenal kdosi v průvodu, „jen jestli na něm dokážete ukázat místo, kde právě jsme.“

To Harris nedokázal a navrhoval, že by tedy snad bylo nejlepší jít zpátky ke vchodu a začít znova. Pro tu část návrhu, podle níž se mělo začít znova, nejevil nikdo zvláštní nadšení; ale že by bylo radno jít zpátky ke vchodu, to bylo schváleno naprosto jednomyslně, a tak se všichni otočili a opět se vlekli za Harrisem, tentokrát opačným směrem. Uplynulo dalších deset minut a procesí se ocitlo v prostředku bludiště.

V první chvíli chtěl Harris předstírat, že to je právě to, čeho toužil docílit, avšak zástup se tvářil nebezpečně, a tak se Harris rozhodl pojmout to jako nedopatření.

Ted' měli ostatně pevný bod, z kterého se dalo vyjít. Ted' už věděli, kde jsou, znovu vzali v potaz plánek a všechno jim připadalo jednodušší než dřív, i vydali se potřetí na pochod.

Za tři minuty byli zase zpátky v tom prostředku.

A pak se už nemohli dostat prostě nikam. Ať se dali kteroukoli cestou, vždycky je dovedla zpátky do středu bludiště. Z toho se časem vyvinulo takové pravidlo, že někteří lidé v tom středu zůstali a čekali na ty ostatní, až se projdou kolem dokola a zase se vrátí k nim. Po nějakém čase vylovil Harris opět plánek, ale dav se, jak ho jen zahlédl, velice rozběsnil a radil Harrisovi, aby si z něho udělal natáčky na vlasy. Harris prý se nemohl zbavit dojmu, že poněkud ztrácí popularitu.

Nakonec se všichni zcvokli a snažili se přihulákat zřízence. Ten člověk skutečně přišel, vylezl z vnější strany na žebřík odtamtud na ně řval pokyny. Ale tou dobou už jim vířil v hlavách takový zmatek, že nebyli schopni cokoli pochopit, a tak jim ten člověk řekl, ať zůstanou stát na místě a on že si pro ně přijde. Semkli se tedy dohromady a čekali; a zřízenec slezl ze žebříku a vešel dovnitř.

*Osud tomu chtěl, že to byl zřízenec **mladičkový** a v tom oboru ještě nevytváčený, a tak se k těm lidem nemohl dostat a nakonec zabloudil sám. Tu a tam ho zahlédli, jak uhání kolem druhé strany živého plotu, a on je také párkrát spatřil a pokaždé se jal pádit ještě rychleji, aby se k nim dostal, a oni vždycky čekali asi tak pět minut a ten hoch se pak vždycky znova objevil na stejném místě a ptal se, kde to zase jsou.*

*Museli tedy počkat, dokud se nevrátil od oběda jeden ze **starších** zřízenců, a teprve pak se dostali ven.*

O zkušenostech

U příležitosti zase nějakého výročí trvání mého členství v oddíle/klubu, mě napadlo jestli vůbec a jaké jsou výhody veteránů. Že by paměť nabobtnalá zkušenostmi? Přátelé, pokud si veteráni ještě něco pamatují, lze myslím s úspěchem pochybovat, že zapamatované jim bude ku prospěchu. Paměť dosluhuje podobně jako jiné tělesné funkce zkonstruované potměšilou matkou přírodou, a navíc funguje jinak než bychom očekávali – není tam systém, pamatujete si pořadí skladeb na prvních LP Beatles nebo číslo své staré občanské legitimace, ale z praktických věcí si nevzpomenete téměř na nic. Důkladná znalost rehabilitačních či jiných předkremačních cvičení, jimiž se veteráni pravidelně uvádějí do stavu, ve kterém jsou schopni obstojně absolvovat závody, se mladším ročníkům asi taky nebude zdát potřebná. A protože nic tak nepotěší jako cizí blbost a cizí neštěstí, rozhodl jsem se vystoupit v roli strýce Podgera a podělit se s případnými čtenáři o své víceméně trapné příhody z posledních let na téma - jak málo a špatně mi posloužily zkušenosti. (Tuhle jsem doma nahlížel přes rameno a přečetl si, jak napsal jakýsi student, že na cosi **vždycky doplatil a většinou špatně.**)

Možná proto, že si v mé oblíbené knize přečetli, jak v rámci popisu krajiny se praví, že hřbitov i vzdělávací ústav sídlily naproti na téže ulici, což vyučující studentům občas připomněli s poznámkou o vyšší vnímavosti starších ročníků přes ulici – se na mě sem tam někteří z vás obracejí pro informace před závodem: jaké jsou zvláštnosti terénu, mapařů a pořadatelů, na co třeba dát pozor, co nezapomenout. To jste si vybrali toho pravého! Na Veteraniádě štafet v Lipnici jsem rozbíhal, nádherný závod a běžel jsem ho dobře, cíloval jsem se soupeřem na 2. a 3. místě, za cílem jsme se dobře bavili nejprve pohledem na ty, co dobíhali až za námi (znáte to), a pak jsme si nechali vytisknout účet a bavili jsme se dál: podívej se jak blbě mně vytiskli mezičasy. Prvních 17 řádků byly nesmysly, pak to trochu nabralo řád a objevilo se 17 kontrol ze štafet a poslední 4 už bez mezičasů. Že se to ti pořadatelé nenaučí! Závod pokračoval, v lese na 2. úseku byl Sponka, a když jsem Peťu na 3. úsek vyprovázel do koridoru, všiml jsem si, že si vynuloval čip. Hned jsem věděl, že já jsem před hromadným startem nevynuloval, o kontrole po vynulování ani nemluvě, že prvních 17 řádků nesmyslů v mezičasech je můj předposlední závod a že ty poslední kontroly bez mezičasů – to už je z těch 6 kontrol nad 30, ze kterých SportIdent vezme jen kódy a že jsme snadno mohli být disk, kdyby ty dva závody měly dohromady jen o 3 kontroly navíc. Jen málo chybělo a mohl jsem se obtížně zbavovat dojmu, že poněkud ztrácím popularitu.

Štafety jsem vždycky chodil rád. Rád bych napsal, že i vždycky dobře, ale to bych se musel omluvit všem zúčastněným za svůj výkon na Veteraniádě družstev v Jetřichovicích a štafet a družstev na Suchém – výjimka sice cosi potvrzuje, ale ... Bílovice, oblastní přebor štafet, hromadný start všech kategorií, přeběhli jsme louku, a pak se mělo jít pár set metrů po fáborech na mapový start. Já jsem běžel v zadní části balíku a hleděl jsem do mapy. Po několika zatáčkách bylo jasné, že fáborky někam nepozorovaně zahnuly (a na ten správný start dorazilo jen pár zoufalců), dav zaváhal, ale protože jsme běželi po pěkně široké cestě, všichni pokračovali. Po chvíli dav znovu zaváhal, protože bylo jasné, že pěkná široká cesta v mapě není. Ale směr jsme měli poměrně dobrý a po dalších pár stovkách metrů jsem se chytnul. Po chvíli nás doběhli i ti, kteří šli přes mapový start a bylo jasné, že musím vymyslet zvláště lstivý postup, abych se udržel balíku. Vymyslel jsem, byvše dosti zkušený, a už už měl balík namále, když v tom se přede mnou objevil plot, oběhnout se nedal, kdo sakra má v „bílém“ lese čekat plot, dovnitř to šlo, byly tam vrátka, ale na druhé straně bylo to **arboretum důkladně oplocené**. Dvakrát jsem vylezl nahoru, pokymácel se nahoře na plotě do sytosti, abych zase potupně slezl zpět. Až na potřetí jsem s vypětím všech sil přelezl. Orientační běžci nelezte pokud možno přes ploty – vyčerpáte se a na náladě vám to nepřidá! Dál už moc příhod nebylo, až když jsem se vracel k cílové louce, měl jsem překřížovat několik pásů hustníků a pasek a podél jednoho hustníku zahnout, vzít to po cestě a za hustníkem vlihnout do světle zeleného a dohledat. Aj tak sa stalo. Po závodě jsem zjistil, že v mapě podél hustníku nebyla žádná cesta, jen kolem hustníku byla nakreslená oplocenka a to vypadalo v běhu jako cesta. A vůbec, ta v mapě nenakreslená cesta byla ta, po které jsme běželi od startu a marně ji v mapě hledali. Takový to byl závod! Ostatně mohlo být hůř, jen si vzpomeňte na ty populární Pány prstenů a Hobbity a spol., tam na mapách všech těch Mordorů, Eriadorů a Mirkwoodů jistě taky nebudou všechny cestičky. Jeden můj soupeř, opotřebovaný životem podobně jako já, startoval v tom závodě na třetím úseku. Třetí úseky startovaly ten den většinou hromadným startem a nejmenovaný soupeř ten hromadný start spolu s ostatními pobaveně sledoval, aby si po 2 minutách vzpomněl, že i on měl odstartovat. Vlídny pořadatel ho tedy nechal odstartovat později a odehrála se tato vzácná scénka: veterán vyběhl, sám hromadným startem, po pár desítkách metrů se vrátil a běžel ke svým věcem. No, vy jste si ještě nikdy nezapomněli buzolu? Nenašel ji, mršku, vypůjčil si rychle od kamarádů a vyběhl, podruhé, sám hromadným startem, po pár desítkách metrů se vrátil, tentokrát pro mapu, kterou si odložil při hledání buzoly. Ano, potřetí vyběhl, a uhodli jste, **sám hromadným startem**. Všechna čest stranou - z mých kamarádů by to takhle dokázali sehrát všichni.

Na závodech jednotlivců se také odehrávají veselé příhody z natáčení. Zazdalo se mi nedávno, že krásné terény Bruntálska se místní pořadatelé už naučili zvládat. Absolvoval jsem tam v posledních letech několik velmi pěkných závodů a vyrazil jsem letos zopakovat si příjemné poznatky do Horního Benešova na závod B. Už cestou z předstartu na mapový start jsem měl dojem nepřesností v mapě, ale držel jsem se. Pak postup ze 3. na 4., asi kilometr, podél hranice porostu, porost napřed zelený, pak žlutý a v závěru oplocenka 100 krát 200 m, tu nepřehlédnu, podle ní srovnat a dohledat. Snadné. V mapě rovná hranice se ve skutečnosti několikrát povážlivě prohnula na obě strany, ale v úvodu

postupu mě nepřesnosti nemohou zastavit. Něco jsem správně překřížoval a kousek měl jít po mírně stočeném průseku (nejvíce tenká varianta průseku). Směr souhlasil, ale nebyl to průsek, byla to silnička s metrovými příkopy na obou stranách. V polovině postupu mě nepřesnosti taky nezastaví. A je tu oplocenka, už ji vidím a nezadržitelně se blížím (poněkud eufemistický popis klopotného pohybu veterána terénem). Jak to napsat – oplocenka má jiný směr, není to jedna oplocenka, ale dvě oplocenky (obě tak 100 krát 200 m), nevede okolo ní průsek, rýhy tam jsou, ale jiným směrem. Protože občas mapuji, trval jsem na vysvětlení situace. Navíc jsem nevěděl kudy dál. Ha! Kdybych zahrnul o 90 stupňů a popoběhl slabých 300 m, dostanu se na silničku a tam se srovnám. Jednoduché. Jak to napsat – paseka, na které jsou olbřímí oplocenky, je na mapě až k silničce, ale ve skutečnosti nevede až k silničce, dobrých 100 od silnice je poctivý starý bruntálský les, v něm má být rýha – není, tady má být taky cosi - není. Úplně přesně si doteď vybavuji ty pocity. Bezradně jsem stál na silničce, občas v dálce někdo běžel, nechtělo se mně popoběhnout někam daleko na křižovatku a srovnat se. Byl jsem ten den nějaký unavený veterán a tento typ dohledávky mně elánu taky nepřidal. Našel jsem to, ale doteď nevím jak. V další části mé tratě se její charakter přizpůsobil silničce. Byl jsem za to všem vděčný, a poctivě jsem se z každého postupu vracel na asfalt. Kontrola č. 8 byla také zčásti po silničce, pak po cestičce, několikrát zahrnout a k pevnůstce (zbytky pohraničního opevnění). Nevadilo mně, že cestička přichází k pevnůstce zleva, zatímco já jsem dle mapy oprávněně očekával opačný bok. Našel jsem terčík a zahrnul dle buzoly na jih, kde mě očekávalo č. 9 – jáma mokrá. Světle zeleným se mělo jít 50 m a pak úzký pásek hustníku, za ním paseka šišatého tvaru cca 30-50 m průměr, znovu pásek hustníku a znovu šišatá paseka. Tolik mapa. Skutečnost ten den tradičně jiná, paseka žádná, běžím hustníkem na jih a ejhle, je to pocestný? Byl to pocestný – jáma mokrá, měla moje číslo kódu, pobaveně jsem se rozhlédl (pokud se dá v hustníku rozhlédnout) po neexistujících pasekách a vracel se na silničku. Do cíle už bez příhod, po závodě víc diskusí než jindy. Mladej Kýta se mě ptal, jak jsem našel posed na předposlední kontrole. Našel hladce, vodící silničku tam vystřídaly louky svažující se k cíli. A jak jsi našel tady ten pás hustníku, cca 20m široký, tím jsi přece musel proběhnout? Aha, pás hustníku, no víš, vlastně nenašel ... Tesláci, **jezděte mně na to Bruntálsko**, jinak nic nezažijete! Já téměř nikdy nekritizuji práci mapářů, to aby mi nemohli omlátit o hlavu moje výtvary, a případným nespokojencům mohu nabídnout toto řešení: v sérii Úžasná Zeměplocha je v předmluvě k jedné z knih napsáno cosi, co se mi moc líbí – *V této knize není mapa. Nenechte se tím prosím omezovat, nakreslete si svou vlastní.*

Mistr Jirásek svým jasnozřivým zrakem patrně viděl nás, šediváky, jak se po zimním spánku na prvních jarních závodech opět radostně sečítáme. Jinak by přece nemohl napsat: „*Přišlo jaro, a páter Vrba byl opět cílý jako mník.*“ I jinak progresivní veteráni, a teď nemám na mysli progresivní paralýzu, s pokročilým věkem většinou neprahnou po novinkách. I ti dva co 50 let čekají na Godota říkají: *Nebudeme dělat nic, to je nejjistější.* Ale pokrok nezastavíš, a tak pronikla elektronika i do OB. Jaká rozkoš. Už nezapomínáme vzít na start kartičku, ale čip. Je to škoda, kartička mohla například někam nevhodně upadnout. Můj syn při jednom ze svých OB pokusů si tak dlouho před startem motal s kartičkou, vzorně mnou vodovzdorně upravenou, až mu kartička neukázněně odletěla do blízkého rybníka. Kartičky při takových příležitostech poměrně rychle mění svůj původně vodovzdorný charakter a i otec pohodář se stejně rychle dokáže změnit v zuřivce. A máte slyšet mého kamaráda, jak pobaveně vypráví o adamovských pořadatelích, kterým vítr odnesl kartičky doběhnuvších závodníků do rybníka Olšovce a Tonda na vypůjčené lodičce lovil kartičky z vody.

Ještě mě napadá (sláva, ještě mě vůbec něco napadá) rozdíl mezi kartou a čipem. Kdysi v 21-kách jsem si kartu přivazoval k ruce, a protože můj kamarád ji nepřivazoval, vyzkoušel jsem to taky. Ztratil jsem tu kartu hned mezi 1. a 2. terčíkem – vrátil jsem se kousek, někdo mě zrovna dobíhal, a když jsem na toho vyjevence zavrčel, že se vracím pro kartu, pravil, že jedna se válí nahoře tam a tam. Ten závod národního žebříku jsem úspěšně doběhl a nic (od té doby jsem zase přivazoval). Jo to na Bouzově, když jsem ztratil čip, to bylo jiný kafe! Dobíhám na 5. kontrolu a ta holá beznadě! Zoufale ukazuji matce přírodě čipuprázdné ruce (pro jistotu obě). Tak jsem dotornádoval! To víte Poslední kufr, to už je na zemi snad úplně všechno listí, na stromech zůstalo jen pár extrémistů. To dá rozum do hrsti, že čip v tom podzimním svinčiku nenajdete. A řekl jsem si: v listí to nepůjde, ale tady v tom jehličnatém hustníku by to jít mohlo. Za 15 minut (to vím přesně z mezičasů) jsem ho měl! Několik mladých OB-běžců sice ztratilo další iluze o svém sportu, když mě viděli se při závodě plazit po zemi a osahávat stromky, ale stálo to zato!

Na počátku SportIdentování bylo třeba zvládnout např. naražení si v cíli. Dnes už to dost umím, ale učil jsem se takto: Na veteraniádě ve Zlíně (Rusava) jsem dobíhal na sběrku a tušil jsem, že ten den bych mohl pohlížet na hodně vysoké zasklené místo. Můj kamarád Sponka, který startoval dřív, na mě čekal u sběrky, řval na mě (opravdu) něco o rozhodujících vteřinách a sprintoval (rozuměj - běžel jako já rychlou chůzí) se mnou celou cestu do cíle, aby v cíli zíral (napsal bych s otevřenou hubou, ale je to přece jenom kamarád), jak probíhám maximální rychlostí cílem, nevšímám si cílových jednotek a až hodně za cílem se nechám doběhnout překvapenými pořadateli a vrátit potupně k cíli orazit. Ano, pořadatelé laskavě vedli popleteného staříka zpět a dohlédli, aby třesoucí se rukou zasunul dle pravidel tu věc řádně do otvoru. Byl jsem o 1 vteřinu za 2. místem. Kdybych v lese neradil starší paní mého věku, mohl jsem být druhý, i kdyby mě pořadatel vrátil až z bufetu. A co teprve toho divení nad mezičasy. Soupeř z 2. místa šel podobně jako já, na první jsem vedl já, na druhé jsme byli na vteřinu stejně. Já jsem vždy dobře běhal dolů z kopce a soupeř to vyrovnal do kopce, po rovině jsme chodili stejně. Několik kontrol před cílem byl při dohledávkách mezi námi rozdíl 1 vteřiny střídavě na obě strany. **Blahoslavená elektronika.** V průběhu závodu nebo po něm vím, který postup jsem šel dobře, ale nemám odhad jak dobře nebo jak špatně. Neodhadnu se vzhledem ke konkurenci. Ve výše uvedeném závodě jsem myslel, že rozhodl jeden konkrétní postup, kdy jsem se rozhodl jít delší obíhačku na jistotu. Nebyla to pravda, hlavní soupeři tady ztratili přímým postupem víc. Ztrácel jsem jinde, což bych bez mezičasů nezjistil. Navíc jsem si dlouho nadával, že jsem šel ten uvedený postup na jistotu, a nakonec se ukázalo, že to bylo správně. Chce to citlivě regulovat, riskantnější postup

si dovolit ve chvíli, kdy se cítím při silách (subjektivní, skutečnosti už dlouho neodpovídající stav) a naopak, když se síly vytrácí (jistě jen na přechodnou dobu) raději postup na jistotu. V závodech, kdy jsem byl úspěšný, mě často překvapil dobrý výsledek. Umím jakž takž odhadnout hodně špatný výkon, ale už se mi stalo, že jsem dobíhal nespokojený a ve výsledcích jsem byl vysoko. Výkon v průběhu závodu navíc často kolísá, jsou pasáže odpočinkové a naopak chvíle kdy útočím. Ale vyznat se v tom bez mezičasů?

K večeru po závodech, když už pořadatel stihne dát mezičasy na homepage, staříci se mezi lízáním ran chápou svých mobilních telefonů a SMS létají na všechny strany. A ten kamarád, co mi koncem února na popeleční středu srdečně gratuloval k svátku, mi tentokrát píše: „Hahaha, cos dělal na sběrce :-“ Co bych dělal, já vím, že Katov jsem kdysi mapoval, já vím, že cca 4m široká a tudíž nepřehledná cesta s lyžařskými standardkama v Útěchově mě měla přivést zadarmo na sběrku, já vím, že sběrka byla u autobusů na silnici do Adamova a stačilo se **orientovat dle autobusů**, takže jsem na tu bednu mohl dosáhnout, ale ... V tom je přece ta krása složitosti života (paralelní chyba). Pokud někdo nepochopil ten rváčský vtípek o popeleční středě, mně to taky dost dlouho trvalo.

Na jednom z jako obvykle zaplavených Botas cupů na Maštálích, jsem se připravoval na druhou etapu. Času bylo dost, než pořadatelé postavili most přes jindy téměř neexistující potok. Příznám se, bavil jsem se pohledem na traktory vyvážející auta jiných závodníků z kempové louky a na závodníky hledající v okolních křovinách zatoulané stany. Až zemědělci všechny auta vytáhli, vymýšlel jsem jak udržet ba vylepšit své postavení na bedně z první etapy. Starost mi dělalo lýtko. Taktika byla chodit optimálně co do postupů, raději pomaleji, ale přesně, šetřit lýtko na finiš ve třetí etapě. Všimněte si, jak triviálně spřádá taktické plány zkušený veterán, žádné zónové obrany a softwarově podporované analýzy. První třetina tratě šla dobře (byl jsem 2., 1 min. za vítězem 1. etapy – zjištěno z mezičasů – netušil jsem to ani v nejmenším, měl jsem intenzivní pocit přeměny v šneka). Pak jsme vyběhli do pasáže mimo skály, složitě hnusné porosty ohraničené 2 metry širokými odvodňovacími příkopy, ten rok jsem tam já měl vodu od pasu výše. Nechal jsem tam na jedné dohledávce úděsně mnoho (6 minut) a následující 2 postupy jsem se vzpamatovával. Ani další postup jsem nezvolil optimálně přímo, ale na jistotu (v tarokách by se řeklo při zdi) do pravého úhlu na silničku, po ní obíhačka a znovu do pravého úhlu ke kontrole (2. nejrychlejší postup), no styděl jsem se za to. Přes další postup mě opět čekalo rozhodování kudy. Budu to obíhat zleva a kdyby se mi zdálo, že to můžu stříhnout, stříhnu to. Geniální, rovnou do učebnic. Nestříhnul jsem nic, oběhl jsem to ještě úděsněji než při tom vzpamatovávání a co jsem si o sobě v tu chvíli myslel a jak jsem si nadával... (vůbec nejrychlejší postup) Etapu jsem dobíhal znechuceně, a netušil jsem v žádném případě, že jsem ten den byl opět na bedně. Lýtko se definitivně ozvalo ve třetí etapě a ušetřilo mě tak dalších taktických hrátek. Stojí to myslím za to, prostudovat si mezičasy a zjišťovat, kde se lámal chleba. Jednak si znovu závod užijete a jednak se dá zjistit, co vás při závodě brzdí. Poučit se totiž dá vždycky, z čehokoli, v Čekání na Godota se jeden neuměl orientovat bez klobouku na hlavě – třeba by to stálo za pokus.

Co bych na sebe ještě prozradil? Matka příroda mně dala schopnost chodit OB technicky dobře. Udržím (i ve svém věku) ještě velmi slušně azimut, odhaduji obstojně vzdálenost, dokážu mapu úspěšně přečíst. Dnes už ale umí mapu číst kdekdo. Hned na druhé straně 1. dílu Harryho Pottera se dočtete, že si strýc Dursley všiml na ulici kočky, která četla mapu. (Naštěstí se ukázalo, že to nebyla mapa, a nakonec ani kočka, ale prof. McGonagallová – třídní Gryffindoru, která jako první poznala Harryho talent na quidditch - famfrpál.)

Co mi jsou platné dovednosti v OB-technice, když mě stejně jako v mládí vyvádí z míry vlastní chyba. Samozřejmě že dělám chyby. Třeba menší než soupeři a ne tak často, ale když udělám, musím bojovat nejprve se sebou samým, o sebedůvěru, o jistotu, o suverenitu. Někdy něco nastraží pořadatel, někdy si stačím sám. V Jetřichovicích na 1. etapě Bohemie, prostor znám – rok před tím jsem zde na veteraniádě na KT zprasil pěkně rozběhnutý závod. I tentokrát jdu první půlku tratě hvězdně, cítím, že dnes jsem opravdu dobrý veterán. Nepřehlednu jednu kontrolu a nejdu z 8. na 10.? Jasně, že to udělám. Pravda, pořadatel ten rok natiskl tratě obzvláště slabě, ale přátelé, zkuste někomu vysvětlit, že přehlédnete kontrolu. **To udělá jen vůl.** (ted' jsem neměl na mysli někoho konkrétního, jestli někdo také přehlédl, muselo to být z jiných důvodů) Ten rok se pořadatelovi povedlo ještě něco. Tisk tratí (nebo co to bylo) vytvořil na konci každé spojovací čárky mezi kroužky kontrol něco jako kaňku, tmavší kousek čáry. Totéž v každém kroužku kontroly a taky v číslech kontrol. Byl tam prostě navíc tmavý flíček. Ve skalách, a těch je v Jetřichovicích hodně, to způsobí, že máte v mapě jakoby navíc skalky. Mně to museli kamarádi ukázat po 3. etapě, někteří závodníci na to nepřišli dodnes. Zkušenosti, nic než zkušenosti.

Nebo - mapa Volárna (prosím žádné laciné asociace s názvem mapy), moravský závod B, dobíhám velkého soupeře o interval a běžím kus s ním a za ním, protože dochází síly. Pak jdu před něho, a jdeme složitější částí, příčně volným terénem na silnou cestu. Pak má být zleva hustník a za ním světlna a na ni odbočit a dohledávat terčík. Běžím vpředu a soustředíuji se na světlnu a odbočení. Něco probleskne mezi stromy, to musí být světlna, já v duchu jášám a odbočuji. Soupeř za mnou marně pokřikuje (něco s Volárnou to bylo). Na okraji toho hustníku před světlinou bylo něco jako řídký okraj hustníku, znáte to, metr nebo dva široký pás, kde hustník ještě nenabral tu sílu, vypadá to malounko jako světlna, mně to stačilo, nic víc jsem nepotřeboval a rval jsem to do hustníku. Až po asi minutě prodírání hustníkem mě napadlo, že není něco v pořádku. To víte, začátečníka by to nenapadlo.

Dá se poučit i ze závodů, které jdete dobře, i z těch, které s prominutím vyhrajujete. Tuhle jsem šel dobře půl závodu. Pak mně mapa (jedinkrát za závod) ukázala něco jiného než jsem čekal (vynikající měďovo Bludiště), váhal jsem a zbytečně jsem ztrácel čas rozhlížením, místo toho abych plynule přešel na jistou obíhačku a mazal naplno dál. Ale vedení jsem ztratil ne tady, až na následujících 2 kontrolách, které byly mimo ten technicky obtížný brídlíkový pás, až tam, kde bylo třeba zabrat fyzicky. Takže mapové zaváhání mně ubralo na jistotě i na fyzických schopnostech, hlavně na ochotě vydat

všechny síly. Až zase pár dobrých postupů v brídlici mně umožnilo obnovit síly a bojovat až do cíle. Všimněte si, jak se tvoří váš dojem ze závodu, ze svého vlastního výkonu. U mě je to tak, že do hlavy (nebo kam) se ukládá posledních pár postupů a ty se v průběhu závodu přemazávají pozdějšími zážitky. Takže když cíluji, mám většinou náladu dle toho, jak jsem šel pár posledních postupů. Letos (loni, předloni – dle toho kdy vyjde Ročenka) se mně mimořádně vydařily závody českých B na Maštalích. Nevím proč. Ale postup na předposlední kontrolu jsem kličkoval ze strany na stranu, postával jsem a ani sběrka mně nevyskočila sama. Jsem v cíli, nasupený jako člověk, který se právě dozvěděl, že daňový úřad kontroluje jeho příznání za posledních 5 let, beru účet a jdu k výsledkům. Zírám, na svůj čas a na čas soupeřů, a znovu. **Málem jsem to vyhrál, ale myslíte, že jsem to tušil? Při svých zkušenostech? Po 30 letech závodění?**

Závěrem, místo poučení, a mohl to být i název článku, když jsem psal o té Volárně, se mi vybavilo, jak dcerunka, ještě když se ve škole učili číst a vybrali si k tomu velmi nevhodně jakousi severskou autorku, si pro sebe v čítance četla „Zhasni si sám, zvolal Olle!“, zatímco právě vyvolaný spolužák, patrně proto, že konečně našel v čítance něco ze života, četl nadšeně nahlas „**Zhasni si sám, vole!**“

Doslov

U seriózní literatury je zvykem uvádět odkazy na prameny, ze kterých se čerpalo. Abych dostal té povinnosti a taky proto, že někteří z vás by mohli po přečtení mého příspěvku nabýt mylného dojmu o schopnostech nás starších závodníků, dovolím si, byť poněkud obsáhle, uvést část VI. kapitoly z knihy, napsané v roce **1889**, v jejímž podtitulku se nemluvílo o psu. Pro ty, kteří pomalu chápou, půjde o popis mapového tréninku v Londýně – Hampton Court, někdy v 2. polovině 19. století.

Harris se mě ptal, jestli jsem někdy byl v hampton-courtském bludišti. On tam prý jednou zašel, aby jím někoho provedl. Napřed si to bludiště prostudoval podle plánu a zjistil, že je velice jednoduché; až nevtipné mu připadalo – škoda těch dvou pencí za vstupné. Ten plánek, řekl mi Harris, je zřejmě míněn jako kanadský žertík, jelikož a ni za mák neodpovídá skutečnosti a jeho účelem je, aby návštěvník zabloudil. Ten člověk, co ho tam Harris vedl, byl jeden bratránek z venkova.

„Jenom to tu omrkne, abys mohl vypravovat, žes tu byl,“ řekl mu Harris, „je to totiž nesmírně prostoduché. Musíš prostě na každém příštím rohu zahrnout doprava. Budeme si tam asi tak deset minut špacírovat a potom půjdeme někam na oběd.“

Krátce potom, co tam vešli, potkali pár lidí, kteří říkali, že tam jsou už tři čtvrtě hodiny a že už toho mají tak akorát dost. Harris jim nabídl, že jestli je jim líbo, mohou jít s ním; právě prý přichází zvenku, vezme to jednou kolem a hned půjde pryč. Ti lidé řekli, že je to od něho moc hezké, přidali se k němu a drželi se mu v patách.

Cestou přibírali různé další lidi, kteří to už chtěli mít za sebou, až posléze shromáždili vůbec všechny návštěvníky bludiště. Lidé, kteří se už nadobro vzdali veškeré naděje, že se ještě někdy dostanou buď dovnitř nebo ven, že ještě někdy uvidí domov a přátele, sebrali při pohledu na Harrise a jeho družinu znova odvalu, připojili se k jeho procesí a blahořečili mu. Harris mi řekl, že podle jeho odhadu za ním muselo jít zhruba dvacet lidí; a jedna žena s děckem, která tam byla už celé dopoledne, si prosadila, že se do něho pevně zavěsí, takový měla strach, že by ho mohla ztratit z dohledu.

Harris zahýbal na každém rohu doprava, ale byl to zřejmě pořádný kus cesty a Harrisův bratránek poznamenal, že je to patrně náramně rozlehlé bludiště.

„Ch, jedno z největších v Evropě,“ pravil Harris.

„To jistě,“ odvětil bratránek, „vždyť jsme už ušli dobré tři kilometry.“

I Harrisovi se to už zdálo nějaké divné, ale pochodoval dál, dokud nepřešli kolem půlky země, která se válela na zemi a které si Harrisův bratránek, jak se dušoval, povšiml už před sedmi minutami. „Vyloučeno!“ tvrdil Harris, ale ta žena s děckem řekla „Jaképak vyloučeno!“, ježto prý ona sama tu zemi odebrala svému dítěti a zrovna tady ji, těsně předtím, než potkala Harrise, hodila na zem. A ještě dodala, že by byla nevýslovně šťastná, kdyby ho byla nepotkala, a vyslovila mínění, že je podvodník. To Harrise rozzlobilo, vytáhl plánek a vysvětloval svou teorii.

„Ten plánek se nám může hodit, copak o to,“ poznamenal kdosi v průvodu, „jen jestli na něm dokážete ukázat místo, kde právě jsme.“

To Harris nedokázal a navrhoval, že by tedy snad bylo nejlepší jít zpátky ke vchodu a začít znova. Pro tu část návrhu, podle níž se mělo začít znova, nejevil nikdo zvláštní nadšení; ale že by bylo radno jít zpátky ke vchodu, to bylo schváleno naprosto jednomyslně, a tak se všichni otočili a opět se vlekli za Harrisem, tentokrát opačným směrem. Uplynulo dalších deset minut a procesí se ocitlo v prostředku bludiště.

V první chvíli chtěl Harris předstírat, že to je právě to, čeho toužil docílit, avšak zástup se tvářil nebezpečně, a tak se Harris rozhodl pojmout to jako nedopatření.

Ted' měli ostatně pevný bod, z kterého se dalo vyjít. Ted' už věděli, kde jsou, znovu vzali v potaz plánek a všechno jim připadalo jednodušší než dřív, i vydali se potřetí na pochod.

Za tři minuty byli zase zpátky v tom prostředku.

A pak se už nemohli dostat prostě nikam. Ať se dali kteroukoli cestou, vždycky je dovedla zpátky do středu bludiště. Z toho se časem vyvinulo takové pravidlo, že někteří lidé v tom středu zůstali a čekali na ty ostatní, až se projdou kolem dokola a zase se vrátí k nim. Po nějakém čase vylovil Harris opět plánek, ale dav se, jak ho jen zahlédl, velice rozběšnil

a radil Harrisovi, aby si z něho udělal natáčky na vlasy. Harris prý se nemohl zbavit dojmu, že poněkud ztrácí popularitu.

Nakonec se všichni zcvokli a snažili se přihulákat zřízence. Ten člověk skutečně přišel, vylezl z vnější strany na žebřík odtamtud na ně řval pokyny. Ale tou dobou už jim vířil v hlavách takový zmatek, že nebyli schopni cokoli pochopit, a tak jim ten člověk řekl, ať zůstanou stát na místě a on že si pro ně přijde. Semkli se tedy dohromady a čekali; a zřízenec slezl ze žebříku a vešel dovnitř.

Osud tomu chtěl, že to byl zřízenec **mladičký** a v tom oboru ještě nevytváčený, a tak se k těm lidem nemohl dostat a nakonec zabloudil sám. Tu a tam ho zahlédli, jak uhání kolem druhé strany živého plotu, a on je také párkrát spatřil a pokaždé se jal pádit ještě rychleji, aby se k nim dostal, a oni vždycky čekali asi tak pět minut a ten hoch se pak vždycky znovu objevil na stejném místě a ptal se, kde to zase jsou.

Museli tedy počkat, dokud se nevrátil od oběda jeden ze **starších** zřízenců, a teprve pak se dostali ven.